

Sygn. akt III KZ 15/20

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

na posiedzeniu w trybie art. 534 § 1 k.p.k. w zw. z art. 126 § 3 k.p.k.,
po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2020 r.

w sprawie J. B.

zażalenia skazanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) II Wydział Karny
z dnia 13 września 2019 r., sygn. akt II AKa (...),
o odmowie przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie
uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 lutego 2013 r.,
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

W dniu 16 listopada 2012 r., w sprawie III K (...), przed Sądem Okręgowym w B. zapadł wyrok łączny w stosunku do skazanego J. B. , obejmujący kilkanaście skazań innymi jednostkowymi wyrokami. Wyrokiem tym orzeczono 2 kary łączne – w rozmiarze 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 10 lat pozbawienia wolności. Wyrok obejmuje także umorzenie postępowania co do połączenia wskazanych konkretnie jednostkowych kar pozbawienia wolności i wymienia rozstrzygnięcia pozostałe do odrębnego wykonania.

Apelację od wyroku łącznego wniósł obrońca skazanego. Po jej rozpoznaniu Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 7 lutego 2013 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

W dniu 21 sierpnia 2019 r. do Sądu Apelacyjnego w (...) wpłynął wniosek skazanego J. B. z dnia 19 sierpnia 2019 r., w którym żądał na podstawie art. 126 § 1 k.p.k. przywrócenia terminu do wniesienia wniosku o sporządzenie uzasadnienia w/w wyroku Sądu Apelacyjnego. Na jego uzasadnienie podniósł, że na rozprawie apelacyjnej nie było jego obrońcy, a skazany nie został na tę rozprawę doprowadzony.

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 13 września 2019 r. na podstawie art. 126 § 1 k.p.k. nie uwzględnił wniosku skazanego. Stwierdził Sąd, iż nie jest prawdą, jakoby obrońca skazanego nie uczestniczył w rozprawie przed tym Sądem w dniu 7 lutego 2013 r., jakkolwiek nie był obecny podczas ogłoszenia wyroku w tym samym dniu (k. 309 – 310). Wskazał również, że jeśli w postępowaniu apelacyjnym oskarżony pozbawiony wolności miał wyznaczonego obrońcę z urzędu, to z chwilą wydania wyroku obrońca nie ma obowiązku podejmowania dalszych czynności procesowych (art. 84 § 2 k.p.k.). Nie ma więc obowiązku złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego. Dlatego też – wywodził dalej Sąd - należy uznać, że oskarżony pozbawiony wolności, który nie został doprowadzony na ogłoszenie wyroku, znajduje się w takiej sytuacji, jakby nie miał obrońcy, co powoduje konieczność doręczenia mu wyroku z urzędu i otwiera siedmiodniowy termin do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia. Taka właśnie sytuacja wystąpiła w przedmiotowej sprawie. W dniu 14 lutego 2013 r. skazany otrzymał odpis wyroku Sądu Apelacyjnego (k. 313), zatem od tego dnia w terminie zawitym 7 dni mógł złożyć wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku, czego jednak nie uczynił (termin upływał z końcem dnia 21 lutego 2013 r.). Poinformował Sąd, iż stosownie do treści art. 126 § 1 k.p.k., jeżeli niedotrzymanie terminu zawitego nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, strona w zawitym terminie 7 dni od daty ustania przeszkody może zgłosić wniosek o przywrócenie terminu, dopełniając jednocześnie czynności, która miała być w terminie wykonana. Tymczasem z uzasadnienia wniosku w żaden sposób nie wynika, dlaczego skazany, znający treść rozstrzygnięcia od ponad sześciu lat, dopiero teraz postanowił domagać się przywrócenia terminu do wystąpienia z wnioskiem o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Wszelka inicjatywa w

tym względzie należała wyłącznie do wnioskodawcy. Warunkiem uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu zawitego jest wykazanie, że uchybienie terminowi nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, a tego rodzaju okoliczności skazany nie wykazał.

Zażalenie na to postanowienie złożył skazany. Podniósł, iż jego zamiarem jest wywiedzenie kasacji, gdyż w sprawie o wydanie wyroku łącznego doszło do obrazy przepisów prawa materialnego i procesowego, nadto naruszono jego prawo do obrony, gdyż nie miał kontaktu z obrońcą z urzędu, przy czym obrońca nie był obecny na ogłoszeniu wyroku Sądu odwoławczego. Nadto skazany zarówno w treści zażalenia, jak i w kolejnym piśmie stanowiącym uzupełnienie skargi, podniósł szereg zarzutów dotyczących treści samego wyroku łącznego, sposobu obliczenia terminu wykonywania przez niego poszczególnych kar oraz kolejności ich odbywania. W podsumowaniu stanowiska skazanego można stwierdzić, iż jego przewodnią myślą jest chęć wywiedzenia kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), którym utrzymano w mocy wyrok łączny Sądu Okręgowego w B..

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie skazanego nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 524 § 1 k.p.k., termin do wniesienia kasacji dla stron wynosi 30 dni od daty doręczenia orzeczenia sądu odwoławczego z uzasadnieniem, a wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem należy zgłosić w sądzie odwoławczym w terminie 7 dni od daty jego ogłoszenia, a jeżeli ustawa przewiduje doręczenie orzeczenia, od daty jego doręczenia. W przypadku skazanego termin ten rozpoczynał swój bieg od daty doręczenia odpisu wyroku (art. 524 § 1 k.p.k. i art. 422 § 2a k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.). Termin na wniesienie kasacji jest terminem zawitym, co oznacza, że dokonanie czynności procesowej po jego upływie nie wywołuje skutków prawnych. Natomiast warunkiem formalnym wniosku o przywrócenie terminu, o którym mowa w art. 126 § 1 k.p.k., jest po pierwsze, wykazanie, że niedotrzymanie terminu zawitego nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, a po drugie, złożenie tego wniosku w terminie 7 dni od daty ustania przeszkody, która uniemożliwiała dokonanie określonej czynności w ustawowym terminie. Trzecim warunkiem formalnym jest zaś złożenie pisma procesowego, co do którego strona uchybiła terminowi, a które powinna złożyć

wcześniej. Przyczyną niezależną od strony jest taka okoliczność, której strona nie mogła usunąć i dokonać wymaganej przez prawo czynności we właściwym czasie (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1997 r., V KZ 28/97, Prok. i Pr. 1997, nr 6, poz. 9*).

Wnioskodawca powinien przy tym wykazać, że przyczyna była od niego niezależna (*por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 stycznia 1994 r., II AKz 31/94, KZS 1994, z. 1, poz. 28*). Taką okolicznością może być przykładowo: niedotrzymanie terminu zawitego, które wynikało z przeszkód żywiołowych (np. powodzi, pożaru) lub innych przyczyn o wyjątkowym charakterze (np. wypadek komunikacyjny, paraliż komunikacyjny z uwagi na niezwykle ciężkie warunki atmosferyczne), było wynikiem choroby lub nagłego urazu, a strona ze względu na swój stan nie miała możliwości dokonania czynności samodzielnie lub za pośrednictwem swojego przedstawiciela procesowego (*por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 15 kwietnia 2003 r., II AKz 138/03, KZS 2003, z. 5, poz. 43*); było wynikiem mylnego poinformowania oskarżonego przez jego obrońcę o treści wyroku (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2010 r., III KZ 1/10, OSNKW - R 2010, poz. 273*); czy też termin nie został zachowany z uwagi na brak lub mylne pouczenie strony przez organ procesowy (np. o prawie lub sposobie zaskarżenia orzeczenia, początku biegu terminu zawitego).

Wobec tego, że skazany J. B. nie wykazał, by zaistniała jakakolwiek obiektywna przeszkoda uniemożliwiająca mu złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia w terminie 7 dni od daty doręczenia odpisu wyroku Sądu odwoławczego, należało zaskarżone postanowienie uznać za słuszne. Orzeczenie to nie jest dotknięte żadnym naruszeniem prawa, co w konsekwencji prowadzi do utrzymania zaskarżonego postanowienia w mocy. Nic nie usprawiedliwia kilkuletniej bezczynności skazanego z wystąpieniem o uzyskanie uzasadnienia w/w orzeczenia. W tej sytuacji nie było możliwe przywrócenie terminu do wniesienia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wskazanego orzeczenia. Podniesione przez skazanego w zażaleniu powody opóźnienia w złożeniu wniosku związane z nieprawidłowym, jego zdaniem, sposobem wprowadzenia do wykonania poszczególnych kar pozbawienia wolności, nie mogą usprawiedliwiać zwłoki w terminowym podjęciu określonych czynności procesowych i nie stanowią

„przyczyny niezależnej od strony”, która uniemożliwiała dokonanie tej czynności procesowej w terminie.

Trafnie stwierdził Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, że zgłaszane przez skazanego ewentualne nieprawidłowości w wykonywaniu orzeczonych wobec niego kar pozbawienia wolności nie mają związku z postępowaniem w przedmiocie przywrócenia terminu do wystąpienia z wnioskiem o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku i w rezultacie nie mogły być brane przez Sąd pod uwagę.

Należy dodać, że również Sąd Najwyższy rozpoznający zażalenie na postanowienie odmawiające przyjęcia wniosku wobec przekroczenia terminu zawitego, nie może analizować, czy wydany wyrok łączny rzeczywiście zawiera uchybienia wskazywane przez J. B. , czy też nie. Podobnie nie jest uprawniony do podejmowania decyzji w przedmiocie kolejności wykonywania wobec skazanego poszczególnych kar pozbawienia wolności, czy też zaliczenia na ich poczet okresów rzeczywistego pozbawienia wolności w konkretnych sprawach. Zgodnie z art. 575 § 1 k.p.k., jeżeli po wydaniu wyroku łącznego zachodzi potrzeba wydania nowego wyroku łącznego, właściwy sąd musi przeprowadzić stosowne postępowanie, zaś z chwilą uprawomocnienia się nowego wyroku, poprzedni wyrok łączny traci moc. Nadto, jeśli zachodzą wątpliwości co do wykonania orzeczenia, na podstawie art. 13 § 1 k.k.w. organ wykonujący orzeczenie oraz każdy, kogo orzeczenie bezpośrednio dotyczy, może zwrócić się co do sądu, który je wydał, o rozstrzygnięcie wątpliwości bądź to co do wykonania orzeczenia, bądź co do obliczenia kary. Analiza akt niniejszej sprawy dowodzi, że skazany z tej drogi prawnej korzystał (k. 537, 565, 577, 608).

Wreszcie, wypada zauważyć, że zgodnie z art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny i Rzecznik Praw Obywatelskich mogą wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie, przy czym kasacja na korzyść może być wniesiona przed podmiot szczególny w każdym czasie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

